صمد بهرنګي
ژباړه: ف. رووفي

۱۸.۰۷.۰۹

اولدوز او کارغان (څلورمه برخه)

د اولدوز پريشانه خوب

اولدوز ماسپښين سترګي وغړولی. څو کسه ګاونډيان هم وو. ميره يې سرته ناسته وه. په کاشوغه يې دوا په خوله کي ورڅڅوله. يوه سترګه او تندی يې ورته په سپين دستمال تړلی و. د اولدوز سترګو خړ خړ ليدل بيا يې يو تن وپيژانده. ياشار يې هم وليد چې د مور څنګ ته ناست دی او ډېره يې ورته لګولی ده.
ميرې وليد چې اولدوز سترګي وغړولي. په وارخطايي وويل: شکر! سترګي يې وغړولي. نوره نه مري. اولدوز.... خبرې وکړه!...
اولدوز خبرې کولای نشوی. ميرې خوا ته يې مخ وګرځاوه. ناڅاپه د کارغه د مور قاغ قاغ له هرې خوا پورته شو. اولدوز د ليوني په شان د ميرې څنګ ته لاس واچاوه او چيغه يې کړه. خو سر يې داسي درد ونيو چې بې اختياره يې لاس وختل او غږ يې غلی شو. دغه وخت يې د ژړا هق هق جګ شو او وې ويل: د کارغه مور.... چيرته ده؟.... چيرته ده؟... د کارغه مور.... چيرته ده؟.... وړوکي کارغه څه شو؟.... موری!.... موری!....
ياشار د ټولو نه مخکي ورمنده کړه. هر چا خبرې کولې او غوښتل يې هغه په کراره کړي. خو اولدوز های های ژړل. ميرې يې مهرباني کوله. کرار کرار يې خبرې کولې. ويلې: اولدوز جاني مه ژاړه. دارو دې وخوره ژر ښه کيږی.
پای کي اولدوز د ژړلو نه ستړی شوه او بيده شوه. خوب يې وليد چې د کارغه مور د توت له وني څوړنده ده، سا يې خيژي، وايي: اولدوز زه لاړم، زما خبرې هيرې نکړې، مه داريږه! اولدوز د وني خوا ته منده کړه. ميره يې سمدستي د وني تر شا راووتله. وغوښتل يې چې په لغته يې ووهي. اولدوز چيغه کړه او په ويره له خوبه پاڅيده او د ژړا هق هق يې پورته شو. د غه وخت يې يوازې پلار او ميره مور په اتاق کي وه. بيا بيده شوه لږ وروسته يې بيا هماغه خوب وليد. چيغه کړه او له خوبه راپاڅيده. تر شپې پورې همداسي پاڅيده او بيديده. يو وار يې سترګي وغړولي، ګوري شپه ده. ډاکټر يې معاينه کوي. واوريدل يې چې پلار ته يې ډاکټر وايي: تپ يې مهم نه دی. ژر ښه کيږي. خو جيني ډيره ډار شوی، توپونه وهي. د څه شي نه ډيره سخته ډار شوی. اوس ورته ستن وهم، په کراره او بيده به شي.
اولدوز وويل: زه وږې يم.
ميرې ورته شيدې راوړی. اولدوز شيدې وخوړې. ډاکټر ورته ستنه ووهله، بکس يې واخيست او لاړ.
اولدوز چت ته کتل او څه يې نه ويل. غوښتل يې د پلار او ميرې خبرې واوري خو ډير څه يې وانه اوريدل. ژر خوب يووړه.

د کارغه د بچي د زړه خواله او د کارغه د مور د نيول کيدو څرنګوالی

سبا سهار اولدوز ته د کارغه بچي په ياد شو. لاس يې ولړزيد او چای په برستنه توی شو. ميرې سترګي برندې کړې خو څه يې ونه ويل. پلار يې ولاړ و. پتلون يې اغوستلو چي دفتر ته لاړ شي. اولدوز غوښتل چي پاڅي او د کارغه بچي ته ورشي. خو عاقلانه کار نه و. هيڅ نه پوهيده چي د کارغه بچي ته به څه ورپيښ شوي وي، نه پوهيده د کارغه مور څنګه سهار وختي د ميرې په لاس کيوتی دی. ميرې يې د سترګي نه دستمال ايله کړی و. په مخ او وروځو يې د کارغه د مور د مښوکي ځای معلوميده.
پلار يې چي لاړ ميرې يې وويل: زه د ياشار مور ته ورځم ژر بيرته راځم. ډير وخت وشو چي حمام ته نه يم تللی. دا ځل تا له ځان سره نشم بيولای. غواړم وګورم د ياشار مور ما سره حمام ته تلای شي.
ميره په ربښتيا مهربانه شوی وه. هيڅکله يې د اولدوز سره دا ډول خبرې نه کولې. خو اولدوز نه غوښتل ورسره خبرې وکړي. بده يې شوه. يو دم يې يو څه په زړه کي راغله او وې ويل: مورجاني، اوس چي ته حمام ته روانه يې، ياشار ته ووايه چي دلته راشي، زه يوازې خپه کيږم.
ميرې يې وويل: ياشار ښوونځي ته ځي.
اولدوز څه و نه ويل. ميره يې لاړه. اولدوز پاڅيده او د کارغه بچي ته ورغله. د کارغه بچی اوږد غزيدلی و او ژړل يې څو اولدوز يې وليد، وې ويل: آه، بالاخره راغلې!....
اولدوز وويل: ما و بخښه يوازې مي پريښودلی وې.
د کارغه بچي وويل: اوس څه شی راوړه ويې خورم. بيا به خبرې کوو. ډير وږی يم. ډير تږی يم.
اولدوز لاړه او اوبه اوخواړه يې راوړل. د کارغه بچي څو مړی وخوړی او وی ويل: ما فکر وکړ چي ته هم زما مور پسي لاړې.
اولدوز وويل: مور دې چيرته لاړه؟
د کارغه بچي وويل: هيڅ چيرته، ميرې دومره ووهله چي مړه شوه، بيا يې په ډيرانه کي وغورځوله.
اولدوز ژړا بس کړه او وې ويل: څه پای او انجام! اوس به سپو ټوټې ټوټې کړي او خوړلې وي.
د کارغه بچي وويل: ممکنه نده. زمونږ د کارغانو غوښه ترخه ده. سپی ان جرئت نشي کولای زمونږ غوښې ته غاښ ورووړي. زمونږ مړی تر هغې پر ځمکه پروت دی څو ووروست او تيت شي. اوس مي مور په ډيرانه يا بل ځای کي پرته ده او ورستيږي.
اولدوز ځان نشو ټينګولای، ژړل يې. د کارغه بچي هم وژړل. آخر اولدوز وويل: اوس ميره راځي، مونږ وينې. زه ځم. وروسته له هغې چي ميره حمام ته لاړه. بيا تا پسي راځم.
د کوډګی ور يې وتاړه او لاړه د برستنې لاندي وغزيده. ميره يې راغله کڅوړه يې واخيسته او لاړه. اولدوز په کرار زړه د کارغه بچي ته راغله. ښايسته لمر غوړيدلی و. د کارغه بچي يې راوويست. ور يې ايله پريښود چي لمر کوډګی ته ورننوزي.
د کارغه بچي وزرې وڅنډلي. مښوکه يې کيڼ او ښي خوا پر ځمکه راکښله او وې ويل: اولدوز جاني، ربښتيا آزادي ښه شی دی.
اولدوز اسويلی وکړ او وې ويل: ته پوهيږی د کارغه مور سهار وختي څه کار پسي راغلی وه؟
د کارغه بچي وويل: پوهيږم.
اولدوز وويل: کولای شی ما ته يې هم ووايې؟
د کارغه بچي وويل: ربښتيا دا ده چي راغلی وه ما بوځي او الوتل رازده کړي. لمرخاته ما ته راغله او وې ويل: نن د الوتلو ورځ ده، ورونه او خور دي بيايم او الوتل ورزده کوم. ته هم بايد راشی. وروسته درپسي راځم. ما مي مور ته وويل: اولدوز څنګه؟ نه يې خبروی؟
مور مي وويل: خبروم يې. مور مي د کوډګی ور وتړلو او درغله تا خبر کړي. لږ وخت وشو خو ته بهر رانه وتلې. زه په کوډګی کي وم. ناڅاپه مي تر غوږ شو چي ونيسي او وتړی يې. مور مي چيغې کړې: "قاغ!.... قاغ!.... " زړه مي وغورځيد. مور مي ويل: "مګر مونږ په دې ښار کي د ژوند کولو حق نلرو؟ ولي نبايد نه دې له هر چا سره چي وغواړو برالا دوستي وکړو؟" د ور د سوري لاندې مي وکتل و مي ليد چي مور مي د ميرې د غلبيل لاندې کړيده. ښکاره وه چي د مور په خبرو مي نه پوهيده.
اولدوز بی طاقته شوه، په توندې يې پوښتنه وکړه: بيا څه وشو؟
د کارغه بچي وويل: بيا يې مور په پړي وتړله او د توت له ونې يې ځوړنده کړه. مور مي يو دم ټوپ کړ او د ميرې مخ يې په مښوکه وواهه او ټپي يې کړ. دغه وخت ميره په غصه شوه او د کوتك په وهلو يې په مور شروع وکړه.
اولدوز وويل: د کارغه مور نور څه ونه ويل؟
د کارغه بچي وويل: ولي نه، وې ويل چي ای ناپوهه ميرې، ته فکر کوی چي د کارغانو غلا خوښيږي؟ که زه د خوراك څه ولرم چي خپله او د بچيانو ګيډه مړه کړم، نو ليونی يم چي بيا هم غلا وکړم؟... خپله ګيډه مړوی، فکر کوی ټول ستاسو په شان دي!....

د کارغه بچی غلی شو. اولدوز ژړا بس کړه او پوښتنه یې وکړه: بیا څه وشو؟
د کارغه بچي وویل: بیا ته راووتلی. د یو کمیس سره... نور ته په خپله پوهیږی.
یوه شیبه دواړه غلي شول. اولدوز وویل: نو د کارغه مور لاړه او ژوند یې ختم شو! اوس څه کار وکړو؟
د کارغه بچي وویل: زه باید الوتنه زده کړم.
اولدوز وویل: سمه ده. زه په خپله هم په همدې فکر کې یم.
د کارغه بچي وویل: کاشکی پلار، وروڼه، خور او انا مې پوهیدلاې چې زه چیرته یم.
اولدوز وویل: هو، مرسته به یې راسره کړی وای.
د کارغه بچي وویل: په یاد دي دي مور مې ویلي تر څو نورو ورځو الوتنه زده نه کړم، مرم؟
اولدوز وویل: په یاد مې دي.
کارغه بچي وویل: ته یې په دقیقو ورځو پوهیږئ؟
اولدوز په خپلو ګوتو شمیر وکړ او وې ویل: د شپږو ورځو نه زیات وخت نلرو.
د کارغه بچي وویل: ستا په فکر باید څه کار وکړو؟
اولدوز وویل: غواړی تا یاشار ته ورکړم، صحرا ته دې بوځي او الوتل درزده کړی؟
د کارغه بچي وویل: یاشار څوك دی؟
اولدوز وویل: همدا زمونږ د کیني خوا ګاونډی.
د کارغه بچي وویل: که ښه وي زه څه نه وایم.
اولدوز وویل: ښه خو دی. راز ساتونکی هم دی، خو څنګه یې خبر کړو؟
د کارغه بچي وویل: همدا اوس بام ته وخیژه، ورته ووایه راشي او ما بوځي.
اولدوز وویل: اوس نه کیږي. ښوونځي ته تللی.
د کارغه بچي وویل: ښوونځی؟ د اوړي د رخصیتونو لاتر اوسه څو ورځي پاتی دي.
اولدوز وویل: ته رښتیا وایی. میرې راته درواغ ویلي دي. اوس ښوونځی رخصت دی. زه د بام سر ته خیژم، ته همدلته منتظر اوسه.
د زیني په دوهمې پوړی کې وه چې د کوټې نه د پیني آواز راغی. اولدوز ژر د کارغه بچی په کوډګی کې کینښود. ور یې رابند کړ، اتاق ته لاړه د برستني لاندې وغزیده او انګړ ته یې کتل.

کور قرنطین کیږي

د سپي غپ غپ یې واورید. دروازې آواز وکړ، پلار یې راغی. ورپسې اکا یې هم، د پلار ورورکی ورور یې. شا ته یې تور سپی هم راونووت. د سپي ځنځیر د اکا په لاس کې و.
پلار یې وویل: اوس نور هیڅ کارغه نشي کولای دلته پیښې کیږدي.
اکا وویل: ژمی چې راغی باید راشم او بویې ځم.
پلار وویل: بده نه ده. چې ژمی شو مونږ هم سپي ته ضرورت نلرو.
اکا وویل: اولدوز چیرته ده؟ د مور سره یې تللی ده؟
پلار یې وویل: نه، ناروغه ده، بیده ده.
د توت په ونې پورې یې د سپي ځنځیر وتړلو او اتاق ته راننوتل. اولدوز ته اکا ګران و. په دې خاطر چې د مور د کلي نه یې راتلو.
اکا د اولدوز پوښتنه وکړه، خو د مور یې څه ونه ویل. د پلار یې نه خوښیده چې څوك دې د ده په مخ کې د لومړی ښځې په هکله خبرې وکړی.
اکا پلار ته وویل: دفتر ته دې بیرته نه ځې.
پلار وویل: نه، اجازه مې اخیستی ده. وخت هم تیر دی.
له دې وروسته بیا د سپي او کارغانو خبرې شروع شوی. پلار د کارغانو بد ویل. د ساري په توګه یې ویل چې: کارغان ناولي او ډارن غلاجن دي. راځي غلا کوي خو چې څوک ووینې چې تیټ شو ډېره او څه شی راخلي، نو ژر تښتي.
یو ساعت د غرمې نه تیر و، میره راغله، سپی لومړی وغرید، خو چې کاکا د کرکی نه وربانديږ غږ وکړ، غلی شو.
میری د کاکا نه مخ پټاوه، کاکا هم هغې ته نه کتل. سر یې ځوړند نیولی و. اولدوز غلی ناسته وه، کاکا ته یې ډېره وهلي وه، ناځاپه یې وویل: کاکا، نشی کولای سپی د ځان سره بوځې؟
پلار سترګي بتې کړی، کاکا اولدوز ته مخ کړ او پوښتنه یې وکړه: ولې یې بوځم؟ د اولدوز ژبه ونښتله، نه پوهیدله څه ووایي. آخر یې وویل: زه.... زه ډاریږم.
پلار وویل: غلی شه ینجلي، ناز مه کوه!
کاکا وویل: زرګیه مه ډاریږه، ښه سپی دی. ورته وایم تا به نه داړي.

پلار وویل: پریږده یې، د سرې خبره نه منی، په خپله د سپي نه لا خوشی ده. ټول داړي. بی ځایه د غلاجنو کارغانو پلوي کوي. هیڅ نه ده معلومه چې د دغه ناولو حیواناتو نه یې څه لیدلي.
اولدوز نور څه ونه ویل، برستنه یې پر سر راکش کړه او بیده شوه، کله چې راویښه شوه ویې لیدل چې اکا یې تلی دی او سپی په انګړ کي غاپي او کارغان شړي.
له دغي ورځی ورسته کور قرنطین شو. هیڅ کارغه نشو راکوزیدی. ان اولدوز هم په وېره او ډار انګړ ته تلله. یوځل یې د پسه یوه ټوټه غوښه کارغه اغا ته وړه چې تور سپي یې د لاس نه وتښتوله او ویې خوړه، اولدوز چیغه کړه او دننه ته یې منډه کړه.

د خپګان او اندیښني، د ولوړي او ډار ورځي

اولدوز له خوبه راپاڅیده. د میرې د تندي ټپ ژر ښه شو، خو د اولدوز ټپ ډېر وخت ونیو څو روغ شو. د میری چلند بیرته بیا بدل شو. د پخوا لا زیاته به په اولدوز قهریدله. د اولدوز د غاښونو ځایونه د هغې په ورون کي ښکاریدل.
د کارغه آغاحالت ډیر خراب شوی و، تل به وږی و. اولدوز هر څومره چي زیار ویست پر وخت یې د هغه د پاره خواړه او اوبه نشو رسولای. څلور سترګی تور سپی ټول ځایونه لټول او هر ناآشنا غږ به یې څاره. د اولدوز او کارغه آغا یوازني هیله یاشار و. که یاشار ورسره مرسته وکړي چارې به سمي شي. خو نه پوهیدل چې هغه څنګه خبر کړي. اولدوز د سپي له ډاره بام ته هم نه شوه ختلای. تور سپي به نه پریښوده ورته به یې غپل، کیدای شو وېږې داړي. تل به انګړ (غولی) کي ګرځیده او بوي به یې واهه.
د یاشار مور به کله کله د دوی کور ته راتله. خو څه به یې ورته نشو ویلای. معلومه نه ده چې هغه هم د میری ملګرې نه وي؟ د دې زماني پر خلکو ژر باور نشي کیدای. اوس میرې هیڅ وخت هغه د چا سره یوازې نه پرېښوده.
ورځې یو پر بل پسې تیرې شوی. پنځه ورځې په خپګان او اندیښني کي تیرې شوی، یوه ورځ فرصت پاتی و. اولدوز کولای شول چې باید په همدې ورځ ښاغلي کارغه والوزوي که نه نو مر به شي. خو نه پوهیده چې څه ډول یې والوزوي؟
آخر فرصت پیدا شو او یاشار یې ولید. په همدغه ورځ میرې غوښتل واده ته لاړه شي. اولدوز وویل: مورې، زه د سپي نه ډاریږم یوازې په کور کي نشم پاتې کیدای.
میرې هغه له لاسه ونیوله او د یاشار مور ته یې وسپارله. اولدوز د زړه له کومي خوشاله وه. یاشار یې په کور کي ونه لیده. د هغه له مور نه یې پوښتنه وکړه: یاشار چیرته دی؟
مور یې وویل: ښوونځي ته تللی دی. پرون ښوونځی پرانیستل شوی دی.
اولدوز کیناسته او د یاشار انتظار یې کاوه.